

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název vzdělávacího materiálu:	Joseph Heller – Hlava XXII
Číslo vzdělávacího materiálu:	VY_32_INOVACE_CJL2.1.07
Autor vzdělávacího materiálu:	PhDr. Olga Šimandlová
Období, ve kterém byl vzdělávací materiál vytvořen:	leden - únor 2013
Vzdělávací oblast:	Jazyk a jazyková komunikace
Vzdělávací předmět:	Český jazyk a literatura
Tematická oblast:	Světová literatura 20. a 21. století
Ročník, pro který je vzdělávací materiál určen:	4. ročník gymnázia (vyšší stupeň)
Anotace:	Vzdělávací materiál slouží k interpretaci románu Josepha Hellera – Hlava XXII a prohlubuje kompetence pro čtení s porozuměním. Inovuje výuku využitím pracovního listu v papírové podobě nebo na folii k projekci na meotaru.
Citace použitých zdrojů:	PROKOP, Vladimír. <i>Čítanka k Přehledu světové literatury 20. století</i> . 1. vyd. Sokolov: O. K. - Soft, 1999. ISBN 80-203-0144-2. s. 54. Vlastní zdroje.
Vzdělávací materiál vytvořen v rámci projektu Sportovní gymnázium - škola 21. století	

1. Výchozí text pro interpretaci

Joseph Heller – Hlava XXII

Yossarian stál jednou za úsvitu na molu a spatřil, jak se to, co považoval za chaluhami obalený trám hnaný přílivem, znenadání mění v naběhlou tvář utopence. Byl to první mrtvý, kterého kdy spatřil. Zatoužil po životě, dravě se natáhl a přilnul k tělu sestry Duckettové. Pečlivě si prohlížel každý plovoucí předmět a s hrůzou čekal. Že v něm rozpozná Clevingera či Orra a zdálo se mu, že je připraven na jakýkoli morbidní šok. Naprosto však ne na to, co mu jednoho dne připravil McWatt. Zčista jasna přihučelo letadlo a hnalo se vytrvale podél pobřeží. S nehorázným rykem a ohlušujícím řevem se přehnalo přes rozkymácený vor. Na voru stál světlovlasý bledý Kid Sampson – jeho nahé kostnaté kyčle vyčnívaly i z tak velké dálky – a ten se vymrštil a rozpráhl po letadle právě ve chvíli, kdy buď náhodný závan větru, nebo nepatrné selhání Mc Wattových schopností sneslo uhánějící letoun tak blízko, že vrtule přeřála Kida Sampsona vpůli.

I ti, kdo přitom nebyli, vzpomínali jasně a přesně na to, co následovalo. Zaznělo nejkratší, nejměkčí tssst! a přehlušilo slyšitelně burácivý a ohlušující řev motorů letounu. Potom tu už byly jen Sampsonovy bledé a hubené nohy, stále ještě nějak spojené provázky u krvavých sřatých boků, stojící tvrdě jako skála na voru, a jak se zdálo, plnou minutu či dvě, než se konečně překotily a spadly do vody, jen to slabě cáklo a ponořily se, takže vyčnívaly groteskně prsty a sádrově bílá chodidla.

(ukázka z románu, přeložil Miroslav Jindra)

2. Úkoly k interpretaci textu

1. Zařadte ukázkou do kontextu celého románu.
2. Co tvoří dějovou osu tohoto protiválečného satirického románu?
3. Jak se k vojenské mašinérii a k absurdním nařízením staví kapitán Yossarian a co ho nakonec vede k rozhodnutí dezertovat?
4. Objasněte, proč je román označován za satirický.
5. Využijte ukázkou a objasněte, jak v románu autor využívá humoru a ironie.
6. Má užití humoru a ironie pro vyznění románu nějaký hlubší význam?